

**МОНГОЛЫН ОЛОН УЛСЫН БА ҮНДЭСНИЙ СПОРТЫН АРБИТРЫН
ХОЛБООНЫ ДЭРГЭДЭХ МОНГОЛЫН ОЛОН УЛСЫН БА
ҮНДЭСНИЙ СПОРТЫН АРБИТРЫН ДҮРЭМ**

**НЭГ. МОНГОЛЫН ОЛОН УЛСЫН БА ҮНДЭСНИЙ СПОРТЫН АРБИТР, ТҮҮНИЙ ЧИГ
ҮҮРЭГ**

- 1.1. Монголын Олон улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын холбоо нь Арбитрын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд “Монгол Улсад байнгын арбитрыг ... хэрэглэгчийн зэрэг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодын дэргэд байгуулж болно” гэсэн зохицуулалтыг үндэслэн Монголын Олон улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрыг үүсгэн байгуулсан болно.
- 1.2. Монголын Олон улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын холбоо (цаашид “Холбоо” гэх) нь их спорттой холбоотой аливаа хэрэг, маргааныг спортын арбитраар шийдвэрлэхэд хөндлөнгөөс оролцох эрхгүй, зөвхөн тус арбитрын бүрэлдэхүүнийг бүрдүүлэх, хэрэг хянан шийдвэрлэх дүрэм, журмыг батлах, Спортын Арбитрын хэвийн үйл ажиллагаа, хараат бус байдлыг хангах, талуудын эрх ашгийг хамгаалах, сургалт, уулзалт, хурал зөвлөлгөөнийг зохион байгуулах, өдөр тутмын захиргаа, бичиг хэргийн болон санхүүжилтийг хариуцан ажиллана.
- 1.3. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр /цаашид “Спортын арбитр” гэх/ нь Монголын Олон улсын ба Үндэсний спортын арбитрын холбооны дэргэдэх арбитрын хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа явуулах Байнгын арбитр мөн.
- 1.4. Спортын арбитрын арбитрч нь орон тооны бус 21-ээс доошгүй гишүүнтэй байна. Арбитрын гишүүдийг хуульчдаас, гадаад улсын спортын арбитр болон спортын байгууллага, Монголын үндэсний олимпийн хороо, тухайн спортын холбоо, нийгэмлэг, спортыг идэвхитэй дэмждэг төрийн бус байгууллага, үүсгэн байгуулагчдын хурлаас нэр дэвшигдсэн байна.
- 1.5. Спортын холбоо, нийгэмлэг, спортыг дэмждэг идэвхитэй дэмждэг төрийн бус байгууллагаас нэр дэвшсэн арбитрч нь тухай байгууллагаас гарсан тохиолдолд орны хүнийг нэр дэвшүүлсэн байгууллага нөхөн нэр дэвшүүлнэ.
- 1.6. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь өөрийн салбарыг гадаад болон дотоодод, аймгуудад байгуулж болох бөгөөд тэдгээрийг зохион байгуулалт, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.
- 1.7. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын оршин байрлах газар нь Улаанбаатар хотод байна.
- 1.8. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь өөрийн эмблем, нэр бүхий тамга тэмдэг, албан бичгийн хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

- 1.9. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр талуудын хүсэлтээр түр арбитрт арбитрын ажиллагаа явуулахад туслалцаа, дэмжлэх үзүүлнэ.
- 1.10. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь ашиг орлого олох зорилгоор аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулахгүй боловч Монгол Улсын хууль тогтоомжийн хүрээнд үйлчилгээ үзүүлж өөрийгөө санхүүжүүлнэ.
- 1.11. Салбар арбитр нь эд хөрөнгө санхүүгийн тайлан тооцоо, арбитрын хураамжийн зарцуулалт, арбитрчдын урамшууллын талаарх тайлан мэдээллийг улирал бүр МОУҮСАрбитрт ирүүлнэ.
- 1.12. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын чиг үүрэг:
- a) Монгол улсад спортын маргаан шийдвэрлэх арбитр, эвлэрүүлэн зуучлалын ажиллагааг хөхүүлэн дэмжиж, хөгжүүлэх
 - b) Арбитр, салбар арбитраар маргаан шийдвэрэх үйл ажиллагааг хэвийн явуулах нөхцөл боломжоор хангах
 - c) Арбитр ажиллагааны талаар судалгааны ажил хийх, сургалт семинар зохион байгуулах, мэргэшүүлэх
 - d) Арбитрын хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг сурталчилах, гарын авлага, ном гаргах
 - e) Олон улсын арбитрын төвүүдтэй ажил хэрэгч холбоо тогтоон, хамтын ажиллагаа, харилцааг хөгжүүлэх
 - f) Арбитрын ажиллагааны нууцыг хадгалж, арбитрын ажиллагааг хараат бус, шударгаар түргэн шуурхай явуулах зэрэг болно.

ХОЁР. МОНГОЛЫН ОЛОН УЛСЫН БА ҮНДЭСНИЙ СПОРТЫН АРБИТРЫГ БАЙГУУЛАХ, БҮТЭЦ ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

- 2.1. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын үйл ажиллагаанд МОУҮСАХолбооны Удирдах Зөвлөл дараах бүрэн эрх үүрэгтэй:
- 2.1.1. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр, салбар арбитрыг байгуулах, түүний дүрэм болон салбар арбитрын дүрмийг батлах,
 - 2.1.2. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын ерөнхийлөгчийг томилох, чөлөөлөх
 - 2.1.3. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын Арбитрчдыг сонгох, нэрсийн жагсаалтыг батлах
 - 2.1.4. Арбитрын үндсэн болон нэмэлт зардлын хэмжээ болон Арбитрын ерөнхийлөгч, ажлын албаны даргын цалин хөлс, арбитрчдад олгох урамшууллын хэмжээ, журмыг батлах, өөрчлөх
 - 2.1.5. Байнгын арбитраас түр арбитрын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх тухай дүрмийг батлах, нэмэлт өөрчлөлт оруулах
- 2.2. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулахад Холбоо болон салбар бүх талын дэмжлэг үзүүлнэ.
- 2.3. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр /цаашид арбитр гэх/ нь дараах бүтэц зохион байгуулалттай байна:
- a) Арбитрын Ерөнхийлөгч
 - b) Арбитрын Ажлын албаны дарга
 - c) Арбитрчид

- d) Нарийн бичгийн дарга
- 2.4. Арбитрын ерөнхийлөгч дараах эрх үүрэгтэй.
 - 2.4.1. Арбитрыг гадаад, дотоодод итгэмжлэлгүй төлөөлөх, гэрээ хэлцэл байгуулах, төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, санамж бичиг байгуулах
 - 2.4.2. Арбитр, салбар арбитрын үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах
 - 2.4.3. Салбар арбитрын дарга, Ажлын албаны дарга, нарийн бичгийн дарга, арбитрчдыг томилох, чөлөөлөх
- 2.5. Спортын арбитрын захиргааны байгууллага нь Ажлын алба байна.
- 2.6. Арбитрын ажлын албаны дарга түүний эрх, үүрэг
 - 2.5.1. Арбитрын хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны өдөр тутмын ажиллагааг хөтлөн явуулж, нарийн бичгийн дарга нарыг мэргэжлийн удирдлагаар хангана.
 - 2.5.2. Арбитрын даргын эзгүй үед түүний эрх үүргийг хэрэгжүүлнэ.
 - 2.5.3. Салбар арбитрыг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж үйл ажиллагаанд нь хяналт тавьж ажиллана.
 - 2.5.4. Арбитрын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх
 - 2.5.5. Арбитрын хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, арбитрыг хөгжүүлэх сурталчилах, эрдэм шинжилгээ судлалыг ажил хийх
 - 2.5.6. Хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаатай холбоотой арбитрын бүрэлдэхүүнээс өгсөн үүрэг даалгаварыг биелүүлэх

ГУРАВ. АРБИТРЧИД

- 3.1. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр, салбар арбитрын арбитрчид нь мэргэшсэн хуульч, спортын мэргэжил, цол зэрэг дэвтэй тамирчин, спортын ажлын дадлага туршлагатай /багш, дасгалжуулагч, спортын шүүгч/, тухайн спортын төрлөөр нарийн мэргэшсэн, эрдэмтэн, багш байх ба эрүүгийн ял шийтгэл байгаагүй 30-аас дээш настай байх шалгуурыг хангасан гадаад, дотоодын иргэд нэр дэвшиж Холбооны Удирдах зөвлөлөөс 4 жилийн хугацаагаар сонгож, нэрсийн жагсаалтыг батлана.
- 3.2. Холбооны Удирдах зөвлөлөөс нэр дэвшигчид хууль болон энэхүү дүрэмд заасан шаардлагыг хангаж сонгосон арбитрчдын нэрсийг эрэмблэхдээ монгол цагаан толгойн дэс дарааллыг баримтлана.
- 3.3. Спортын арбитрч нь хугацаанаасаа өмнө чөлөөлөгдөх, өөр бусад шалтгааны улмаас ажлын чиг үүргээ биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд түүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусах хүртэл хугацаагаар түр орлон ажиллах хүнийг Арбитрын Ерөнхийлөгч томилно.
- 3.4. Спортын арбитрч нь “Спортын арбитрч би Олон улсын болон Үндэсний биеийн тамир, спортын байгууллага, тамирчдын эрх, эрх чөлөө, шударга ёс, хуулийг дээдлэн хамгаалж спортын хэрэг, маргааныг хараат бусаар, зөвхөн Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хууль, Олон Улсын спортын конвенци, Олимпийн Хартид нийцүүлэн шийдвэрлэж, спортын арбитрчийн ёс зүйг чанд сахиж явахаа батлан тангарагъя. Миний бие өргөсөн тангаргаасаа няцвал ёс зүйн хатуу цээрлэлийг хүлээнэ” гэсэн тангарагийг Спортын арбитрын туганд өргөж, гарын үсэг зурж баталгаажуулна.
- 3.5. Спортын арбитрчаар сонгогдсон өндөр гишүүн ёс зүйтэй байх үүрэгтэй ба түүнийг тодорхой хэрэг, маргааныг шийдвэрлэх нэр хүндтэй атлаа хариуцлагатай үүргээ биелүүлэхэд нь хэн ч хөндлөнгөөс нөлөөлөх эрхгүй, харьцангуй бие даасан, хараат бус, ангид байх зарчмыг тууштай баримтлана.
- 3.6. Спортын арбитрын хөгжилд онцгой хувь нэмэр оруулсан гишүүнд “Хүндэт гишүүн”-ийн өргөмжлөл, шагнал олгож болно. Хүндэт гишүүний өргөмжлөлийн загвар, журмыг Удирдах зөвлөл батлана. Хүндэт гишүүний өргөмжлөлийг гишүүний дурсамж, дурсгалд зориулан нөхөн олгож болно.

3.7. Арбитрчдын нэрсийн жагсаалтад орох хүсэлт гаргасан иргэдийн хүсэлт, мөн арбитрчдыг арбитрчдын нэрсийн жагсаалтаас хасах, хугацаанаас нь өмнө хасах, түдгэлзүүлэх, улируулан сонгох асуудлыг Удирдах зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн шийдвэрлэнэ.

3.8. Арбитрч эрх үүргээ хэрэгжүүлэхдээ хараат бус, бие даасан, шудрага байж мэдээллийн нууцыг хадгалах үүрэгтэй бөгөөд арбитрчдын ёс зүйн дүрмийг чандлан сахина.

3.9. Арбитрчдыг нэрсийн жагсаалтад бүртгэж Удирдах зөвлөлийн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш 4 жилийн дараах Удирдах зөвлөлийн хурал хүртэлх хугацаанд арбитрчаар ажиллах эрх нь хүчинтэй бөгөөд тухайн Удирдах зөвлөлийн хурлаар улируулан сонгох, хасах эсэхийг шийдвэрлэнэ.

ДӨРӨВ. АРБИТРЧДЫН ЗӨВЛӨЛ

4.1. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын үйл ажиллагаа, чиг үүрэг, зорилго, зорилт, бодлогыг тодорхойлох, гадаад дотоод хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, бэхжүүлэхэд арбитрчдын оролцоог хангах, арбитрчдыг мэргэшүүлэх, сургах, давтан сургах, арбитрчдын ёс зүйн асуудлыг хэлэлцэх, хууль болон арбитрын ажиллагаатай холбоотой холбогдох дүрэм журмыг боловсронгуй болгох чиг үүрэг бүхий арбитрчдын төлөөллөөс бүрдсэн 'арбитрчдын зөвлөл'-ийг Удирдах зөвлөлийн шийдвэрээр байгуулж болно.

4.2. Арбитрчдын зөвлөл нь 7 гишүүнтэй байна. Үүнд: Арбитрын Ерөнхийлөгч, Арбитрын Ажлын албаны дарга орох бөгөөд үлдэх 5 гишүүнийг арбитрчдаас сонгоно.

4.3. Удирдах зөвлөлөөс Арбитрчдын зөвлөлийн ажиллах журам, зохион байгуулалтыг журмаар тодорхойлоно.

ТАВ. НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

5.1. Арбитрын нарийн бичгийн дарга нь арбитрын өдөр тутмын үйл ажиллагааг гардан явуулах бөгөөд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хуралдааны нарийн бичгийн даргаар ажиллана.

5.2. Нарийн бичгийн дарга, мэргэжилтэн нь эрх зүйч мэргэжилтэй байна.

5.3. Нарийн бичгийн дарга буюу мэргэжилтэн нь хэргийн материалыг хүлээн авах, нэхэмжлэгч хариуцагч, арбитрчдад хүргүүлэх, хуралдааны тэмдэглэл хөтлөх, арбитрыг хөгжүүлэх, сурталчлах, мэдээлэл, зөвлөгөө үйлчилгээ үзүүлэх зэрэг Ажлын албаны даргаас өгсөн үүрэг даалгаварыг биелүүлнэ.

ЗУРГАА. АРБИТРААС ТӨРИЙН БОЛОН БУСАД БАЙГУУЛЛАГАТАЙ ХАРИЛЦАХ

6.1. Монгол Улсын хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд төрийн байгууллагаас арбитрын үйл ажиллагаанд, Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитраас төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд хөндлөнгөөс оролцохгүй байх зарчим байримтлана.

6.2. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр хэрэг хянан шийдвэрлэхээс бусад асуудлаар өөрийн үйл ажиллагааны хүрээнд хамрагдах асуудлаар төр, засгийн байгууллагатай зөвшилцөх, хэлэлцээ хийх, шаардлага тавих зэргээр хамтран ажиллана.

6.3. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь бусад төрийн бус байгууллага, нийгэмлэг, холбоод, танхим, арбитртай харилцахдаа харилцан хүндэтгэх, дэмжин туслах, хамтран ажиллах зарчим баримтлана.

ДОЛОО. САНХҮҮ, ТӨСӨВ

7.1. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь төсөв дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

- a) Арбитрын хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны үндсэн зардал
- b) Иргэд, аж ахуйн нэгж, холбоо, нийгэмлэг, байгууллагын хандив
- c) Сургалт, семинар зохион байгуулах болон хэвлэн нийтлэх зэрэг дүрэмд заасан үйл ажиллагаанаас олсон орлого
- d) Өвлийн болон төсөл хэрэгжүүлж олсон орлого хөрөнгө
- e) Бусад орлого

7.2. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитр нь орлогоо зөвхөн дүрэмд заасан зорилгоо хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд зарцуулна.

НАЙМ. БУСАД

8.1. Монголын Олон Улсын ба Үндэсний Спортын Арбитрын үйл ажиллагааг зогсоох, татан буулгах асуудлыг МОУУСАХолбооны Удирдах Зөвлөл шийдвэрлэнэ.

8.3. Энэхүү дүрмийг 2017 оны ... сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.